

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Ivrisdictione Ecclesiasticâ, & Iudiciis

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 5. De exilio, & banno.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61847](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61847)

De tempore difficultas est, an sufficiat unus annus, vel duo potius, aliudve tempus cessationis? variant enim plurimum Auctores apud *Menoch. Casu 55*. Sed *Baldi* opinio prævalet, arbitrio Judicis relinqui determinationem, à quo terminus assignatus, cum affluerit, licitum est Fisco manus injicere, capere, vel distrahere bona relinquentium. Ille igitur, ut conveniens videbitur, 10. 20. aut 30. dies pro termino constituere potest. Sed nunquid faciet absque monitione, & forma judicii? Minime, ne quemadmodum Fiscus, etiam Judex sine conscientia esse videatur.

DUB. 8. Quid juris habeat Fiscus in defunctos, non condemnatos?

Resp. Cum quis læsæ majestatis reus ante condemnationem moritur, Fisco permissum est, actionem instituere, ut rei memoria damnetur, & sibi bona applicentur. *l. fin. C. ad l. lul. majest. & l. fin. ff. eod. l. ex judiciorum de accus. Anto. peregrinus l. 4. de jure Fisci pag. 306. 310.* Amplia, ut quod de crimine læsæ majestatis dictum est, locum habeat etiam in hæresi. Nam in illa mortuos Fiscus persequitur, & bona illorum sibi vendicat. *c. accusatus. de heret. l. Manichæos C. eod.* non quod post mortem excommunicentur, sed quia declarantur, in vita meruisse pœnam excommunicationis, & confiscationis: quemadmodum latius explicat *Barb. in c. sanè profertur 24 q. 1.* In aliis omnibus delictis bona morte damnatorum non tantum ascendentibus, & descendentibus, sed etiam lateralibus hæredibus usque ad tertium gradum relinquuntur Fisco excluso *V. Anto. peregr. l. cit. V. Wesenb. l. 48. ff. tit. 10. Menoch. q. 93. Laym. l. 3. tr. 6. c. 5. n. 17.*

§. V.
De Exilio, & Banno.

I. EXILII & Banni pœna olim, ut nunc quoque frequens, proscriptionem seu ejectionem quandam significat, qua uno aliquo reus, aut pluribus annis abesse compellitur. A Marcello triplex ponitur. Velenim certorum locorum interdictio est, vel lata fuga, cum omnia loca vetantur, præter certum aliquem, vel denique insulæ vinculum, id est, in insulam relegatio. *l. exilium est 5 de interd. & releg. l. 48. ff. tit. 22. Barardus ad q. 71. Julii Clari duo alia connumerat, condemnationem in metallum, & in opus metalli, de quorum differentia est *textus in lege Aur. damna §. Divi ff. de pœn.* Sed hæc minus propriè dicta acceptio est. Melius igitur dicemus, duo exilii genera esse, Deportationem, & Relegationem. Deportatio dicitur, quasi portatio de eo jure, quod quis habet in civitate ad exilium perpetuum, assignatâ illi provincia, ubi manendum sit: *l. inter pœnas ff. de interd. & releg.* libertatem tamen retinebat, ideoque capitis media diminutio censebatur. Per majorem enim servitus quoque addebatur. *Inst. de cap. dimin. §. minor. & l. ul. ff. eod. Silv. V. Bannum. num. 1.* A relegatione differt temporis diuturnitate, quia perpetua est, cum Relegatio certi temporis finem habeat. Præterea deportatio civitatem adimebat, Relegatio minime: item bona sua amittebat. Deportatus, relegatus è contra non amittebat. *l. relocator. ff. de interd. & releg.* Denique Deportatis certo spatio pœnæ locus circumscribitur: relegati exire tantum fines patriæ jubentur.*

jubentur. Hoc tempore exilii ratio triplex est. Una extra civitatem pellit, altera intra civitatem coarctat, tertia in certo, & constituto loco reum constringit. Intra civitatem coarctantur, quorum præsentia utilis, absentia noxia censetur. Extra pelluntur, quorum ingenio, non fidimus. Certum locum præteribimus vagabundis, ne quolibet excurrentes malorum semina spargant. *Cujacius l. 6. c. 25. Damhand. in pract. Crim. c. 58. Vvesenbec. ff. l. 48. tit. 22.*

II. Quod veteres exilium, & proscriptionem, moderni Bannum vocant: quæ dictio barbara est, nec in Pandectis ullibi legitur. Canones tamen mentionem faciunt in *c. felix de poenis in c.* Hinc banniti, vulgò *Echter*, æquiparantur Deportatis, & Relegatis. teste *Gaill. l. 1. de pace public. num. 19.* qui addit, Bannum ut in Imperio viger, esse censuram judicalem, qua violatoribus pacis publicæ aqua & igni interdicitur, ita, ut à nemine in clientelam, fidem, aut amicitiam recipi, ab omnibus verò impunè, tam in persona, quam rebus offendi possint. Hinc cives esse desinunt, & communes omnium hostes efficiuntur. hostes dico, per delictum, & contumaciam, qua legum, & magistratum auctoritatem impugnat. *Zilertus Tom. II. Consil. 45 Anton. peregrinus l. 3. de jure Fisci p. 196. Silv. V. Bannum.*

III. Et si per exilium & Bannum privaricongat bonis, & privilegiis, magna tamen inter bonorum privationem, & Bannum differentia est. Nam primò bannitus juxta Imperii Germanici jus denunciatur, & publicatur sub dio, si Laicus est; in Consistorio, si Clericus: privatus autem sive exutus privilegiis non

item. *Secundò* Bannum non profertur sub conditione, & comminatione; privatio autem conditionem, & comminationem admittit. Subinde tamen, cum magnis Principibus bannum imminet, præmitti denunciatio solet, & priùs Imperatori insinuatur, sed præter morem, ut *Mynsing annotavit in Cent. 5. obs. 58. V. Gaill loco cit. & Treutler. Vol. 1. Disp. 3. n. 5. Vvebnerum in obser. practicois litt. A. & B.*

IV. Placet quibusdam Deportationis loco reos gladio punire: alii exilium, seu bannum præferunt: melius illi Judices faciunt, qui cognita benè delicti qualitate, vel exilio multant delinquentes, vel ad triremes mittunt. Si insulæ habentur, quemadmodum apud Venetos, illis includere veterum exemplo nihil vetat, cum hac tamen cautione, ne interior Magistratus eam sibi potestatem vendicet, nisi ex peculiari mandato aut commissione. *Jul. Clarus quest. 67. num. 8.* qui etiam notat hodie in Ecclesia non esse morem reos in exilium mittendi, sed ejus loco in Monasterium intruduntur. *Foller. in pract. pag. 278. Alciat in c. cum non ab homine num. 10. de judic. Maranta pag. 50.* Neque id mirum, quoniam excommunicatio sufficiens, & magis conveniens poena pro Clericis videtur: exilio etiam seu banno æquiparatur. *Barbof. in c. Cum & plantare de privileg. n. 5. Schonborner l. 4. Polit. c. 8. §. Effectus banni.*

V. Regularem, & Monachum à Prælato suo in exilium damnari posse tradit *Emman. Roder. II. quest. 24. art. 1.* idque probat. Primò, quia eadem potestas Prælati Regularium convenit, cum proportionem, quam habent in Clericos suos Episcopi; his verò exilii poenam permittunt

tunc Canonēs. c. 1. de calumn. c. pen. de penitent. c. si qui 3. q. 4. c. Cum beatus. dist. 45. Idem de clericis affirmat. Ign. Lopez in Pract. Crimin. c. 137. addens clericum semel exilio damnatum ab episcopo, ex causa, & probatione subsistente, ab eodem revocari non posse.

Secundò, idem suadet utilitas tam reorum, tum innocentium inter quos peccarunt. Convenit enim inde corporaliter avelli, ubi quis illecebris servivit. Locus quippe in aspectu mentis ponit, quod ibi factum, & perpetratum est. Idem Prælati regularis tamen, nisi Statuta ordinis repugnent, moderari, & abbreviare exilij tempus poterit. V. Bern Diaz in Pract. cum 6. 136. Anton. Perez in Comm. Reg. S. Bened. c. 28. nu. 12. Spatharigim in Methodo. Tr. 10. c. 19.

VI. Ius banni decernendi laicis soli Imperatori (in finibus Imperij scilicet) & Camera Imperiali competit. Argum. l. 1. ff. de legatis. Vbi §. 3. dicitur. Deportatos eos accipere debemus, quibus Princeps insulas assignavit, vel de quibus deportandis scripsit. intellige de banno communi, seu generali. Nam Imperij Principes quoque, & libera Civitates quædam idem sibi licere putant, ac prescribunt malefactores, in suo nimirum territorio. Decianus. l. 4. c. 29. n. 1. Quamobrem non banna, sed prescriptio, & relegationes propriè appellandæ sunt l. relegatorum. §. interdiceret ff. de interdi. & releg. At banniti ab Imperatore ubique terrarum, & locorum pro damnatis, & hostibus habendi sunt, uniuscuiusque voluntati ad lædendum, & occidendum expositi. V. Vehnerus lo. cit. Gaill. l. 1. de Pace publ. c. 9. num. 9. & c. 11. num. 3. Item l. 2.

c. 1. num. 28. Schonborner l. 4. Politic. c. 8. ubi simul notat, ecclesiasticas personas, quæ ratione feudorum, & regalium Imperatori subsunt, non ordinata banni pœna ab illo affici, sed regalibus, & privilegiis privari. Nec in feminas consueta banni sententia fertur, sed quadam similitudine personarum ecclesiasticarum bonis omnibus, beneficiis, favoribus, ac privilegiis iuris communis, & municipalis privantur. Simanca in Enchirid. c. 56.

VII. Et si communiter ad bannum sententia declaratoria prærequiritur. Gaill. l. 2. de pace pub. c. 3. num. 1. & 8. in atrocioribus tamen & notoriis criminibus non censetur esse necessaria, sed absque iudicati processu fit ab Imperatore, & specialibus sub dio per clangorem tubæ denunciantibus, & delicti qualitatem ex breviculo recitantibus. Quo facto ubique locorum edicta affiguntur, quibus bannum continetur: quæ declaratio iuris potius executio, quàm sententia est. In notoriis enim supervacua est probatio, & iudicatio, ut communiter DD. tradunt, inter quos Felinus in c. si diligenti num. 3. de fo. comp. in notorio crimine dicit reum defensionibus suis renunciare posse, quod aliàs non licet. Hippol. ad Rubr. C. de probat. Roland. consil. 48. num. 5. Mynfingerus in c. ent. 3. obs. 99. animadvertit, quando Princeps Imperij, vel status banno subicitur, illius subditos à iuramento fidei, litatis per Imperatorem liberari: quam potestatem Camera Spiritensis quoque habeat, & non raro exerceat. Vnde refellitur opinio existimantium à magistratu seculari nullum iuramentum relaxari posse. Iason l. ul. ff. Qui sursare

faciendare coguntur. Covar. in c. quamvis pa. l. 3. Azor 1. l. 11. c. 10. q. 10. § 11. l. eff. c. 42. D. 12. n. 66 Laym. l. 4. Tr. 3. c. 11. nu. 9. Tholosan. l. 50 c. 12. V. qua diximus Tit. 1. §. 4. dub. 8.

VIII. Quemadmodum Imperiale ban-
num duplex est, unum ex contumacia, al-
terum ex delicto, ita modus quoque, &
effectus duplex reperitur. Nam sententia
banni propter delictum definitiva est:
propter contumaciam verò interlocuto-
ria: quoniam manente principali con-
troversia in decisa damnatur accusatus,
ut tanti mali horrore ad mentem redeat:
aut effectum quod attinet, impunè à quo-
libet occidi potest bannitus propter deli-
ctum, non item qui propter contuma-
ciam damnatus est. Neque enim eadem
ratio cogit pro hostibus habere contu-
maces, & sceleratos, atque perniciosos.
*Alex. in l. si mora. num. 13. ff. soluto ma-
tr. Hippol. consil. 372. Roland. Consil. 45.
num. 66. Ant. Peregrinus l. 3. de iurib
Fisci pug. 182. Menochius de arbitrar.
q. 90.*

IX. Non Imperator modò, sed Came-
ræ Iudex quoque, post longum temporis
intervallum bannitos absolvoe, & resti-
tuere in integrum potest. *Ordinat Came-
ræ Par. 3 et 46.* Equidem de banno prop-
ter contumaciam minor difficultas est,
quia purgationem facilius admittit, cum
non tam veritate, quam præsumptione
delictus annumeretur: quod verò ban-
num delicti attinet, mero favore, & gratia
Principis solvi potest. Id enim ut Impera-
tori tribuamus, præminentia potestatis
exigit. Quomodo autem absolutus recu-
peret honorem, privilegia, & bona sua ex
dictis liquet. *Tit. 13. §. 2. & pluribus expli-*

*cat. Andr. Gaill. l. 2. de Pace publ. c. 19. &
ex illo V. Vehnerus lo. cit.*

X. De tempore exilii notatu digna sunt
sequentia, de quibus ferè conveniunt
DD. 1. Si certum tempus præfixum sit, &
non observet illud reus, sed diminuat, in
pœnam duplicabitur. *l. Aut damnum. §.
quisquis ff. de pœnis. 2. Exilii tempus est
continuum, non verò interruptum, aut
interpolatum. argum. text. in l. capite ff.
de adulteriis. l. relegati ff. de pœnis In d
Glo. generaliter tradit, in dubio omne
tempus continuum esse. 3. Quando index
non præfigit certum tempus, sed exulare
iussit tempore indeterminato, dicendo
ex. gr. Condemno Stichum pœna exilii,
tunc intelligitur perpetuum tempus. *l. Ser-
vus C. de pœnis & ibi Cynus. Bart. Angel.
Salicet. & alii DD. 4. Durante exilii tem-
pore non potest inferior Iudex exulem
revocare. l. Relegati. ff. de pœnis, & ibi
DD. Nec sine ratione, quia Iudex post-
quam sententiam tulit, defunctus officio
est. *l. Iudex posteaquam ff. de re iudic. 5. Si
ad beneplacitum suum Iudex aliquè con-
demnatit, & paulò post moriatur idè Iu-
dex, aut ab officio removeatur, ipso iure
ceteris de sinere exilium, quia cum perso-
næ mutatione censetur mutata voluntas
ipius. l. 4. ff. locati. Vbi si quis locavit do-
mum, quod voluerit, eo mortuo statim
censetur revocata cõcessio, sive cõtractus.
Aliqui tamen manere exiliũ putant, & vo-
luntatè defuncti cum potestate in succes-
sorem transire, quod ut durum magis, ita
minus probabile est. *Gomez. To. 3. c. 8. vul.
clar. q. 71. n. 13. Barardus ad q. 71. Clavi.****

XI. An debitor obligare se possit ad
pœnam banni subeundã pro neglecta, vel
retardata solutione, querit. *Gaill. lo. cit.*
Cui.
R. non

Resp. Non posse. Quoniam ad temporalem poenam, qualis est banni, quo periculum vitæ continetur nemo se obligari potest, cum non sit Dominus vitæ, & membrorum suorum. *l. liber homo ff. ad l. Aquil. & liberum corpus æstimationem non recipit. l. 1. §. sed cum liber. & l. fin ff. de iis qui deiecer. & c.* Quam doctrinam à Theologis hausisse videntur Jurisperiti. *s. Thom. 22. quest. 61. art. 1. Cajet. Soto, Victoria, Less. c. 4. Dub. 10.*

§. VI.

Satisfit Dubiis de Exilio.

DUB. 1. Exilii & banni poena nunquid affici Universitas potest?

Resp. Posse, quando communi consilio, & opera deliquit, omnibus nimirum, vel majori parte exorbitante. Quia tamen ut plurimum innocentes, & mixti sunt pueri per ætatem immunes, exilii poena in pecuniariam converti solet. ut pro rata sua reorū quilibet solvat. Quocirca *Tholos. l. 35. c. 1. num. 18.* Civitates, æt, populus, & collegium ex delicto obligari, & puniri possunt, ut in eos detur actio. *Vlp. l. Metus §. advertendum ff. de eo, quod metus causa.* Punienda etiam in crimine atroci universitas omnis, ut de crimine idololatriæ *c. 13. Deuteron. c. si audiens 23. quest. 5.* Necabis omnes, qui sunt in ea civitate. Neque obstat, quod Universitas excommunicari nequit. *c. Romana §. in Vniversitatem de excomm. in 6.* quoniam id singulari iure prohibetur propter periculum animarum, ne innoxii puniantur. Sumpta tamen pro singularibus personis omnibus collectivè excommunicari potest, etiam sine Papa. *V. Silvest. V. Ex-*

communicatio §. 1. n. 10. Zerolam & alios Summ. eod.

DUB. 2. An bannitus Actoris personam aliquando sustinere in iudicio possit?

Resp. Non posse, sed omninò excludi, quoniam omni iure civium privatus inter mortuos connumeratur. *l. is qui hinc ff. de publ. act. Bart. in l. Cum mulier num. 5. ff. solu. matr. Bald. in l. 1. num. 4. c. de hered. inst. ordinat. Camer. part. 2. tit. 2. §. 2.* Neque hic distinctio facienda est inter bannitos propter delictum, & bannitos propter contumaciam, quia citata Ordinatio omnium bannitorum actiones obligationes, pacta, & gesta pro irritis habet. Quod etiam iuri communi consonum est. *c. Felicis 5. de pœnis in 6.* Nullus ei debita reddere, nullus in iudicio respondere teneatur. At, *inquis*, inchoatam antea litem prosequi bannito licebit.

Resp. Quicquid de iure communi sit, secundum Ordinationes Camerales Imperii non licet. Omnes enim omninò actiones, & iura simpliciter negantur, tanquam civiliter mortuo, cuius ut vita, sic operatio nulla est. *Mynsing. Cent. 3. obs. 30. Nullus in quest. 59 num. 153.* qui tamen concedit patri bannito pro filio agere in iudicio posse *Cardinal. Tuschus Conclus. 13.* Quod si verum est, pietatis, & paternæ affectionis favore nititur.

DUB. 3. An vocatus ab alio in ius comparere ut reus, seque defendere possit? Non videtur posse, quia reus excipiendo fit actor. *l. in exceptionibus ff. de probat. l. 1. ff. de except. l. si quidem c. eod. tit.* Nihilominus

Resp. Citatum comparere posse ut reum: tum quia iudicium redditur invitum, *l. inter stipulantem §. si Stichum ff. de verb. oblig. Gloss. in c. 1. v. interrogatus de iudic.*